

Toiminnallani voin säilyttää luontoa: Vaikuttamisen tunteen merkitys ja sen vahvistaminen

Professori Outi Uusitalo

Tutkijatohtori Henna Rouhiainen

Ympäristömyönteiseen toimintaan vaikuttavat useat psykologiset tekijät

- ▶ Kenties eniten on selitetty kuluttajan arjen toimia: ostopäätöksiä, kierrätystä, sähkön säästöä, veden säästöä jne.
- ▶ Ilmastotoimintaa tutkittu melko paljon, luontokatoa ehkäisevää toimintaa vain vähän.
- ▶ Ympäristötoimintaa selittäviä psykologisia tekijöitä on lukuisia, esimerkiksi: kuluttajan arvot, maailmankuvat, tieto, tunteet, asenteet, minäpystyvyys, motivaatio, identiteetti, normit, tavat...

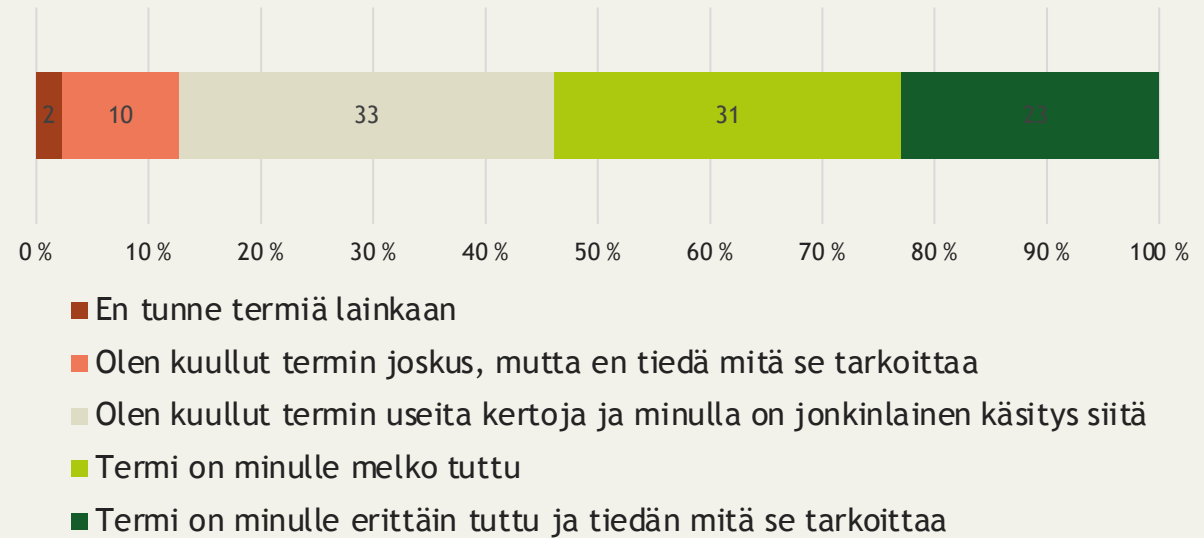

BIODIFUL

Suomalaisten kuluttajien näkemyksiä biodiversiteetistä ja kulutuksesta

- ▶ Kyselyaineisto 2022:
N=1000, 18-75 -vuotiaat suomalaiset
- ▶ Muuttujat:
  - ▶ Arvot
  - ▶ Riskikäsitys
  - ▶ Minäpystyvyys
  - ▶ Luontokatoa ehkäisevät kuluttajan toimintamuodot
- ▶ Rakenneyhtälömallinnus

Kuinka tuttu termi luonnon monimuotoisuus on sinulle?

Arvot

- ▶ Yksilöiden arvot vaikuttavat esim. ostopäätöksiin ja kuluttajakansalaisena toimimiseen
- ▶ **Altruismi** eli epäitsekkyyys on positiivisesti yhteydessä ympäristömyönteiseen toimintaan
  - ▶ Sosiaalinen altruismi = muiden ihmisten kunnioittaminen
  - ▶ Biosfäärinen altruismi = muun luonnon ja lajien kunnioittaminen
- ▶ **Egoismi** eli oman edun korostaminen on usein negatiivisesti yhteydessä ympäristötoimintaan
- ▶ Suomalaisten arvot ovat selkeästi altruistiset/biosfääriset

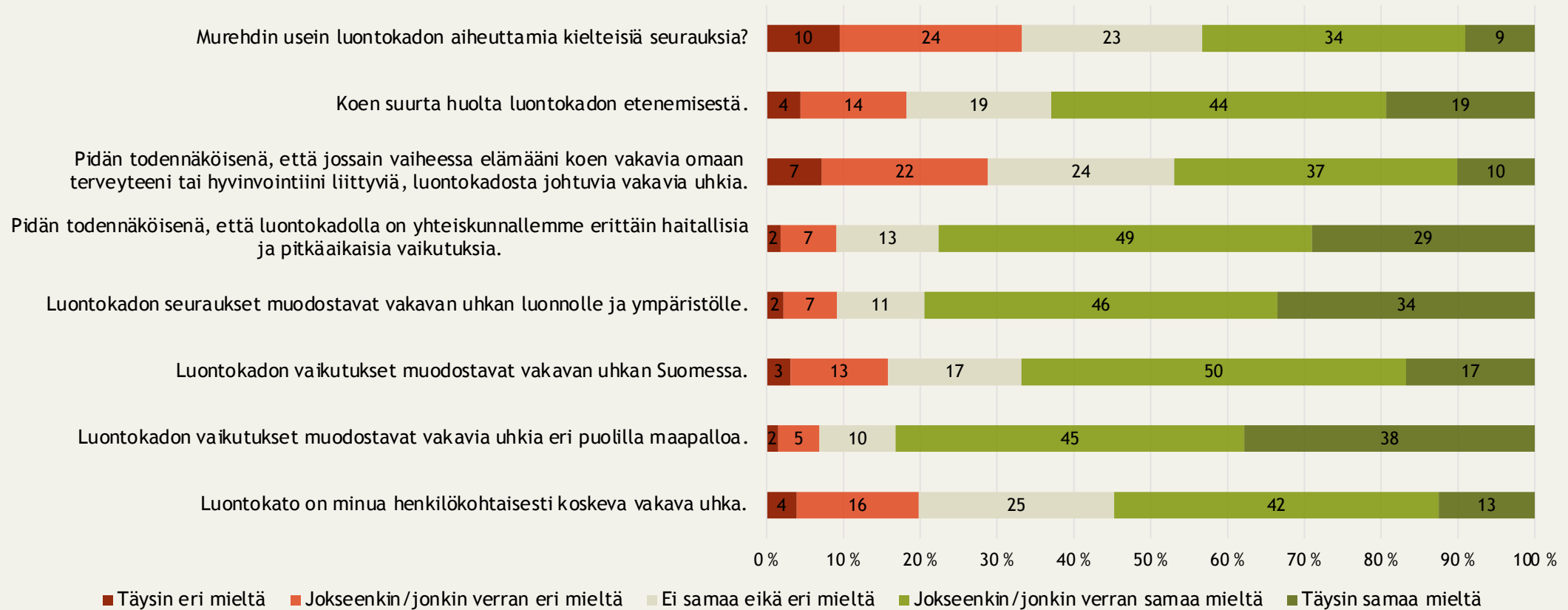

BIODIFUL

Riskikäsitely

- Subjekttiivinen arvio: uhkan vakavuus + toteutumisen todennäköisyys + huoli

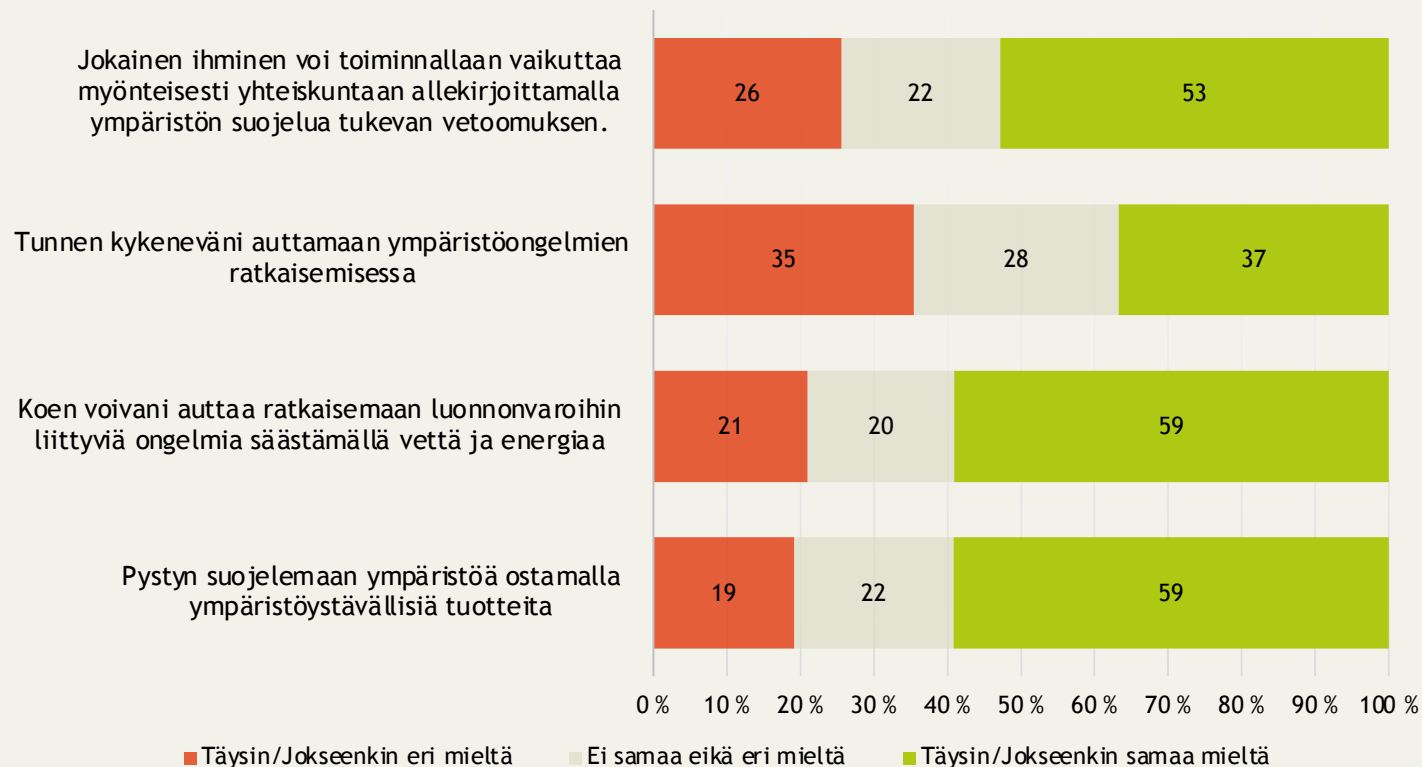
Luontokatoon liittyvä riskikäsitely

Minäpystyvyys

- ▶ Ihmisen kokemus omista kyvyistään ja vaikutusmahdollisuuksistaan
- ▶ Vahva vaikutus motivaatioon → Lisää motivaatiota reagoida luontokadon riskiin ja toimia luonnon hyväksi
- ▶ Voi auttaa käsittelemään riskin kokemusta

HAVAINTO TOIMINNAN VAIKUTTAVUUDESTA

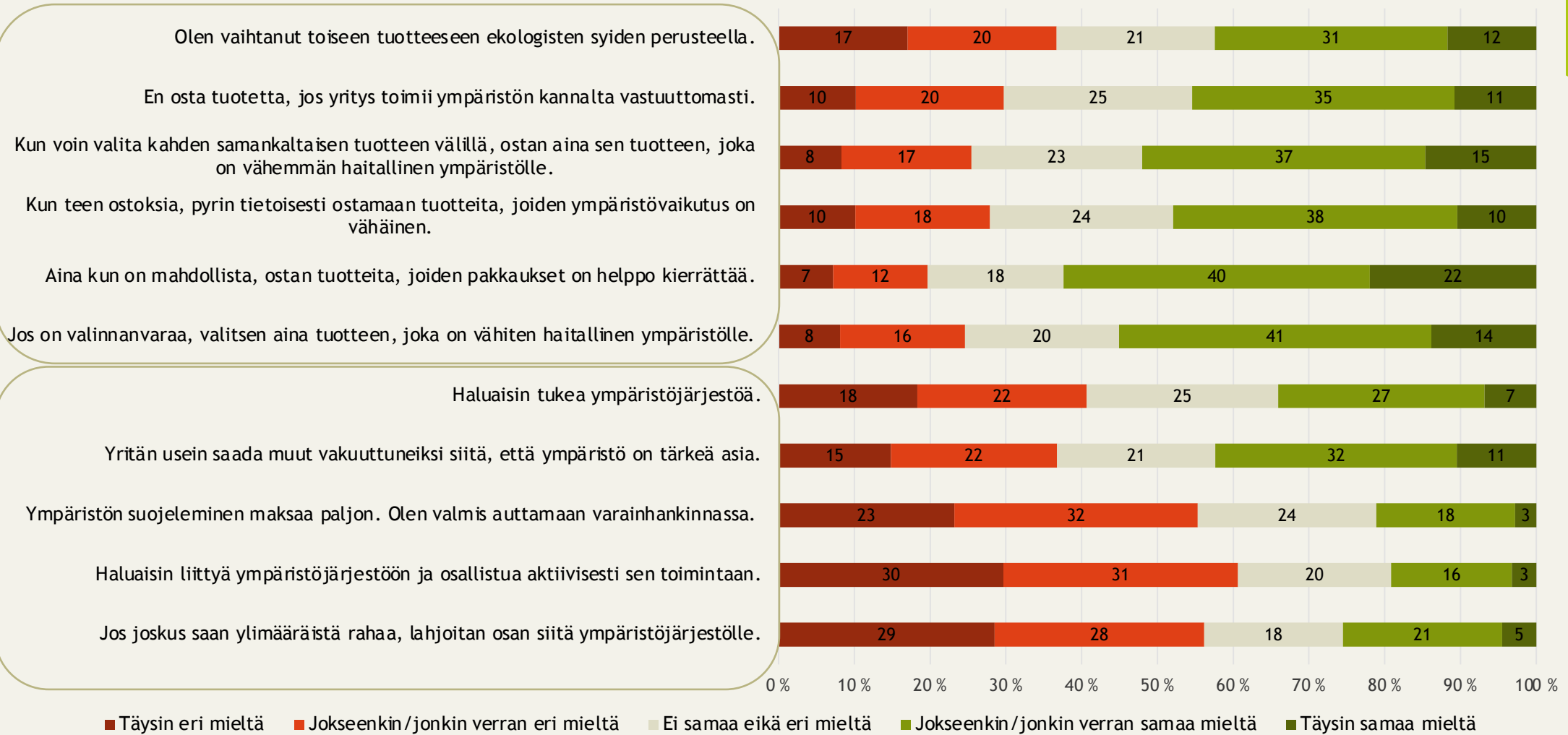
Luontokatoa ehkäisevä kuluttajan toiminta

- ▶ Kestävän kulutuksen käytänteet
  - ▶ Ympäristön kannalta vähemmän haitallisten tuotteiden ostaminen
- ▶ Ruokavalinta
  - ▶ Luonnon monimuotoisuutta edistävien ruokien ostaminen (esim. luomun suosiminen, lihan välttäminen)
- ▶ Ympäristökansalaisuus ja -aktivismi
  - ▶ Erityisesti ympäristöjärjestöissä toimiminen ja niiden tukeminen

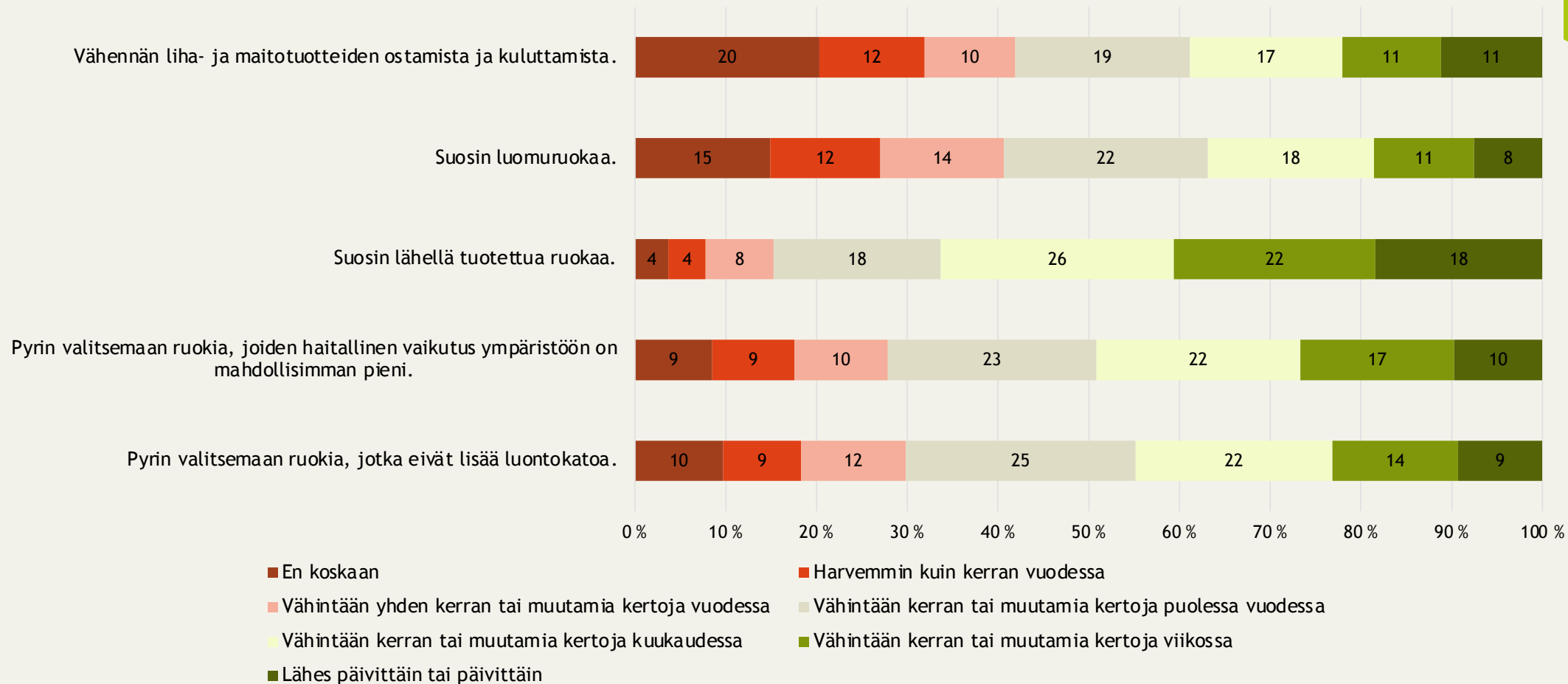
BIODIFUL

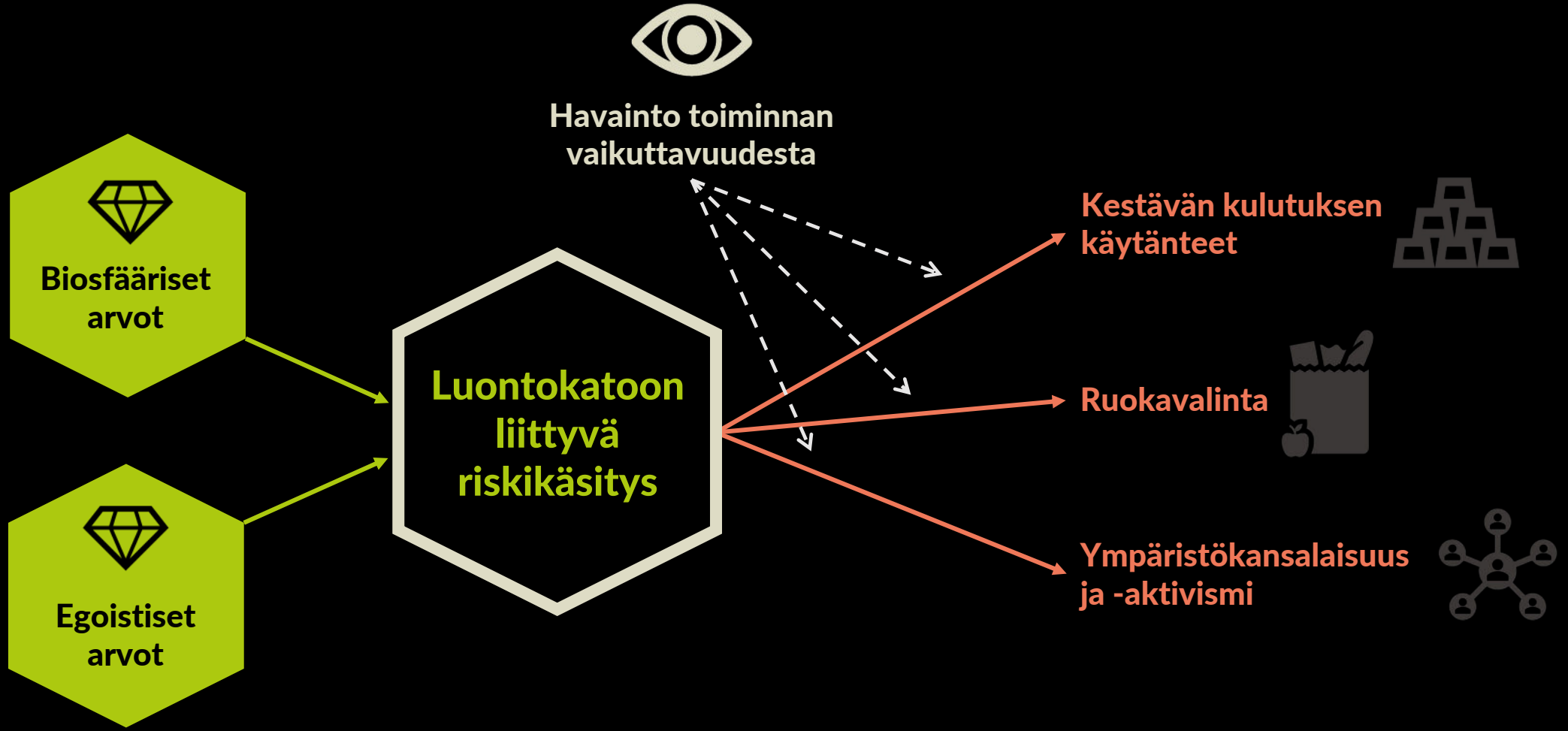
Kestävä kulutus ja ympäristökansalaisuus

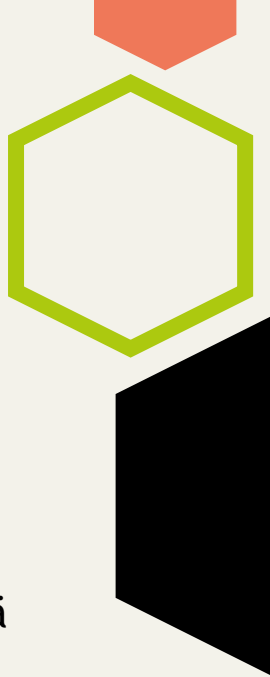

Ruokavalinta

Miten edistää kuluttajien toimintaa luontokadon ehkäisemiseksi?

- ▶ Viestiminen luontokadon aiheuttamasta riskistä
  - ▶ Suuri suuri osa suomalaisista ei näe luontokadon riskin kohdistuvan heihin itseensä
  - ▶ Tietoisuus, luontokadon tiedostaminen ja ymmärtäminen
- ▶ Viestiminen kuluttajan keinoista vaikuttaa luontokatoon
  - ▶ Erilaiset toiminnan muodot
  - ▶ Esim. jonkin perinneympäristökohteen kuten niityn ennallistaminen ja siihen sitoutuminen, että sitä hoidetaan pitkälle tulevaisuuteen
- ▶ Viestin kohdistaminen arvoiltaan luontokeskeisille vs. itseen keskittyville kuluttajille
- ▶ Kahdensuuntainen viestintä: mahdollisuus oppia yhdessä
  - ▶ Refleksiivisyys, oman toiminnan ja roolin tiedostaminen
  - ▶ Dialogi, avoimuus, myös kritiikin sietäminen
  - ▶ Kollektiivinen vaikuttamisen kokemus: yhdessä luominen, viestinnän alustat ja joukkoistaminen
- ▶ Myönteisten vaikuttamiskokemusten tarjoaminen
  - ▶ Kuluttajien minäpystyvyyden vahvistaminen
  - ▶ Erityisesti kasvatus

Kiitos!

